

Abodi Némethi István

IV. LÁSZLÓ

(Miért halt ki az Árpád-ház?)

(forgatókönyv)

1. FELIRAT A KÉPERNYŐN:

**HA A MŰVÉSZ OLYASMIT ÍR LE, AMI HIHETETLEN,
NEM MENTSÉG A SZÁMÁRA, HOGY AMIT LEÍRT, A
VALÓSÁGBAN MEGTÖRTÉNT.**

HENRY FIELDING

KÜLSŐ HANG

Ha a művész olyasmit ír le, ami hi-
hetetlen, nem mentség a számára,
hogy amit leírt, a valóságban meg-
történt.

(SZÜNET)

Henry Fielding

2. BELSŐ. KÖZÉPKORI VÁROS HELYISÉGE.

Asztal mellett ül TRÓNÖRÖKÖS (tíz év körüli fiú), egyedül sakkozik, elmozdit egy fehér bábót, majd egy feketét. Mellette TRÓNÖRÖKÖS TESTŐRE és még egy testőr. Felpattan a szemközti ajtó, beront JOAKIM, JAKAB és még négy harcos kivont kardokkal. (Vértekben, ha nem valósítható meg, l. a ruházatukra a Képes Krónika képeit!) A két testőr kardot ránt, és a trónörökös elé áll.

TRÓNÖRÖKÖS

Ne bántsátok a trónörököst!

JOAKIM

Ki akarja bántani? Csak vendégül látjuk, hogy ne a Monoszlói-párt uralkodjon az apján keresztül.

TRÓNÖRÖKÖS TESTŐRE

Ez emberrablás.

JOAKIM

Nevezd, ahogyan akarod, csak állj félre, amíg még élsz!

A két testőr meghátrál. Joakim megragadja a trónörökös jobb vállán a ruhát, maga felé húzza a székről. Jakab megragadja a ruhát a bal vállon, viszik a trónörököst az ajtó felé. A négy harcosuk mögéjük kerül, szembeáll a két testőrrel.

3. FELIRAT A KÉPERNYŐN: ÖT HÓNAPPAL KÉSŐBB

4. BELSŐ. KÖZÉPKORI VÁR TERME.

Asztal mellett ül a trónörökös, egyedül sakkozik. Bejön Joakim.

JOAKIM

A jövő héten elveszed Anjou Izabel-lát, III. Fülöp francia király unokatestvérét.

TRÓNÖRÖKÖS

Még nem is láttam.

JOAKIM

Azután eleget láthatod. Még szükségünk lehet a nyugatiak segítségére, ha majd a kunok nem férnek a bőrükben. Vigyázz, mert az örökséged a trónra is veszélyben van, a Monoszlóiak a Béla bátyádat akarják királynak.

TRÓNÖRÖKÖS

Én nem akarok a bátyámmal vetélkedni a trónért.

JOAKIM

(parancsolóan)

Te azt akarod, amit én mondok. Ne gyerekeskedj, mert akkor gyerekként kezellek, és úgy elnászpángollak, mint egy makrancos lovat. Apád meghalt, te öröklöd a trónt. Ne dobd el gyerekésszel a jogos örökséged!

JOAKIM (FOLYTATJA)

Ha egy Capeting-rokon lesz a feleséged, meglátod, a Monoszlóiak hogy meghunyászkodnak. Nősülsz, és pár hét múlva megkoronázunk!

5. KÜLSŐ. EGY TEMPLOM ELŐTT. NAPPAL.

Joakim és PÁP szemben állnak.

PÁP

Ne haragudjon Joakim úr, nem tehetem meg. A trónörökös még nincs tizennégy éves, és az egyházi törvények szerint...

JOAKIM

(közbevág)

Muszáj neked tudnod, hogy hány éves a trónörökös?

PÁP

Ő még gyermek.

JOAKIM

Dehogy gyermek, csak kicsi a növése, neked pedig rossz a memóriád. Ne őt sajnáld, hanem magadat! Ha eltűnsz erről a világról, a kutya sem ugat utánad.

6. FELIRAT A KÉPERNYŐN: ÖT ÉVVEL KÉSŐBB

7. KÜLSŐ. ERDŐVEL SZEGÉLYEZETT FÖLDÚT. MÁJUS VÉGE. KORA DÉLUTÁN.

Lóháton jönnek: KIRÁLY (fiatal, még nincs szakálla), I. TESTŐR, II. TESTŐR, III. TESTŐR, IV. TESTŐR és még 3 testőr. A vérték a meleg miatt a lovak farára felrakva.

KIRÁLY

Dolgomra kell mennem.

I. TESTŐR

Csak siessen, felség, ne várakoz-
tasson meg ebben a melegben!

8. KÜLSŐ. ERDŐ. MÁJUS VÉGE. KORA DÉLUTÁN.

Király megy a fák között. Félig elfordul, mereven néz valamire.

9. KÜLSŐ. MÁJUS VÉGE. FOLYÓPART. KORA DÉLUTÁN.

ÉDÜE (fiatal lány) és még két tinédzser lány közelednek. Mind-
egyik kezében vesszőből font kosár. Öltözetük: combközépig érő
kieresztett ing, bő nadrág, papucs. Elérnek egy folyó szélére.
Lehúzzák a papucsukat, leveszik a nadrágjukat, beleteszik
ezeket a kosarukba. Belegázolnak a vízbe. A víz combközépig
ér. Pár ujjnyit emelik az ingüket, hogy ne vizesedjen el.

KIRÁLY

(kijőve az erdőből)

Vigyázz kislány, mert elázik a
rózsácskád!

ÉDÜE

(5 másodperc szünet után)

Annak ázik el, akinek van. Olyan
emberek vannak, akinek még az
sincs.

KIRÁLY

(5 másodperc szünet után)

Van más, az is jó valamire.

ÉDÜE

(5 másodperc szünet után)

Akkor örüljön annak, ami je van, és
ne bámészkodjék! Még kiesik a
szeme, ha így mereszti ránk, kár
volna érte.

A lányok kijönnek a partra. A nadrágjukat kezdik felhúzni.

ÉDÜE

Megkértem szépen, viselkedjék, me-
resztgesse másfelé a szemét!

KIRÁLY

Már megpróbáltam, de nem sikerült.
Ne sajnáld tőlem ezt a kis gyönyör-
ködést!

A lányok a nadrágjuk után a papucsukat is felhúzzák, és el-
indulnak.

**10. KÜLSŐ. FÜVES FÖLDÚT. A KÉT OLDALÁN ERDŐ. MÁJUS VÉGE. KORA
DÉLUTÁN.**

Király Édüe mellé szegődik. Négyen (a két tinédzser lánnyal)
egymás mellett mennek. Édüe arcán visszautasítás.

KIRÁLY

Kik vagytok?

Édüe a szemével rosszallóan végigméri a királyt.

ÉDÜE

(ellenségesen)

Először kend mondja meg, hogy ki,
azután érdeklődjék!

KIRÁLY

Én a magyar király vagyok.

Édüe lekicsinylően nevet.

ÉDÜE

(gúnyosan)

Persze, hogy az, mindjárt el is
hiszem, csak először kend higgye
el, hogy mi a mennyországból a
földre szállt tündérek vagyunk.

KIRÁLY

Azt elhiszem, mert nagyon szépek vagytok. Mondták-e már nektek?

ÉDÜE

Persze, hogy mondták. Mindegyik hülye ezzel szokott nekem édeskedni, mert mást nem tudnak.

KIRÁLY

(8 másodperc bizonytalankodás után)

Ha nem hiszel nekem, akkor szerinted én ki vagyok?

ÉDÜE

Egy olyan...

(SZÜNET.)

(lekicsinylően)

jöttment. Csak szeretne királynak látszani. A csizmája ugyan előkelő, de a pofája olyan, mint akit folyton szidnak.

KIRÁLY

(bizonytalankodva, 8 másodperc szünet után)

Mit csináltok itt?

ÉDÜE

Versenyezzünk kenddel, hogy ki tud nagyobb hazudni. Még azt mondja, hogy ő a király!

KIRÁLY

Mit tudhatsz te a királyról?

ÉDÜE

Sajnos épp eleget. Ez a föld is a miénk volt, de a gazember király elvette tőlünk, és egy magyar úrnak

adta. Most csak suttyomban legeltethetünk rajta.

KIRÁLY

(kissé sértődötten)

A király nem vett el tőletek semmit.

ÉDÜE

Nem a mai, hanem az apja. A mai nem is király, csak egy bábu. A nagyurak oda teszik, ahova akarják.

KIRÁLY

Vigyázz, ha megtudja a király, hogy miket mondasz róla, kivégeztet!

ÉDÜE

Honnan tudná meg?

KIRÁLY

Én majd megmondom neki.

ÉDÜE

Éppen, mert a király szóba áll egy ilyen jöttmenttel.

KIRÁLY

Pedig én ismerem a királyt, nemhiába előkelő a csizmám. Akarsz-e üzeni neki?

ÉDÜE

Mondja meg neki, hogy legyen igazi király, mert férfi; ne hagyja, hogy a gazember nagyurak azt tegyenek velünk, szegény kunokkal, amit akarnak. Jusson az eszébe, hogy az ő anyja is kun hercegnő volt!

KIRÁLY

Megmondom, de csak akkor, ha ti is megmondjátok a neveteket.

ÉDÜE

Én Édüe vagyok. Ők a testvérekéim: Köpcsecs és Mandula.

KIRÁLY

Nem féltek így magatokban járkálni?

ÉDÜE

Gombászni voltunk. Csak a nagyurak katonáitól kellene félnünk, de azok az országúton járnak.

KIRÁLY

Hátha én is egy katona vagyok.

ÉDÜE

Ahhoz túl jámbor a képe.

(szünet után viccesen)

Hogy félnénk, amikor kend velünk van! Jó nagy kardja van, biztosan forgatni is tudja.

KIRÁLY

Épp olyan jól, mint te a nyelvedet. Bár annyira kifenni nem lehetett.

11. KÜLSŐ. ERDŐS VIDÉK. MÁJUS VÉGE. KORA DÉLUTÁN.

Egy nagy tisztáson durva gyapjas juhnyáj legel. Mellette UNOKATESTVÉR kun ruhában, az övén kard és tegez nyilvesszőkkel, a hátán íj, a kezében pásztorbot. A kamera felé néz, elindul abban az irányban. A király a három lánnyal szembemegy vele.

UNOKATESTVÉR

Parancsoljon felséges királyom!

ÉDÜE

Jaj, Istenem, ez tényleg a király!
(A király felé fordulva térdre esik.)
Kegyelem, felség, kegyelem!

UNOKATESTVÉR

Mit tett ez a szerencsétlen lány,
felség?

KIRÁLY

Megmondta az igazat.

UNOKATESTVÉR

(Édüe felé)

Hogy mertél ilyesmit elkövetni, te
buta?

ÉDÜE

Ki gondolta, hogy ilyen egy király?

UNOKATESTVÉR

Kegyelmezzon meg, felség, a szeren-
csétlennek! Nézzon rá!

(Édüére mutat.)

Teljesen félkegyelmű. Nem tudja,
mit beszél. Még egy királyt sem
ismer fel.

KIRÁLY

Biztosan minden héten nem találko-
zik eggyel.

ÉDÜE

(ijedten)

Kegyelem, felség, kegyelem!

KIRÁLY

Nincs, amiért kegyelmet kérj. Amit mondtál, azt nem nekem mondtad, hanem egy jöttmentnek.

(nevetve)

Nem a te hibád, hogy olyan az arcom, mint akit folyton szidnak.

(komolyan)

Különben igazad volt, tényleg egy bábu vagyok. De igazi király leszek, meglátod.

Ügető lovakon megérkeznek a király testőrei. A király lovát a kantárjánál fogva hozzák.

I. TESTŐR

Vigyázzon, felség, ne csavarogjon el, ezek a gazfickó kunok még megölhetik.

(Unokatestvér felé)

Mit akartok a királytól, gazemberek? Mit hazudtatok neki? Felség, kérni merészeltek valamit?

KIRÁLY

Nem, semmit.

I. TESTŐR

(Unokatestvér felé)

Mit kerestek itt? Ez a Borsa úr földje, hogy mertetek itt legeltetni? Ezért a gazemberségért elkobozzuk az összes állatotokat.

KIRÁLY

Én engedtem meg nekik, hogy itt legeltessenek.

I. TESTŐR

Ez a Borsa úr földje, hogyan engedte meg, felség?

KIRÁLY

Úgy, hogy én vagyok a király, olyan határozatot hozok, amilyent jónak látok, és akinek nem tetszik, azt kivégeztetem.

II. testőr és III. testőr hátrább ülnek a nyeregben. II. testőr halkán odaszól III. testőrnek:

II. TESTŐR

Hogyan változott így meg?

KIRÁLY

Ez az ők földjük volt, ezután ők is használhatják.

(hangosan)

Kadács!

Csend.

KIRÁLY

(hangosabban)

Kadács, szólítottalak!

III. TESTŐR

Igenis, felség.

KIRÁLY

Elmész azonnal Borsa úr intézőjéhez, és megmondod neki, hogy ezt a családot ne merjék zaklatni! Én, a király parancsolom. Megadtam nekik a jogot, hogy a régi területükön ők is legeltethessenek.

III. TESTŐR

Igenis, felség.

KIRÁLY

Mi pedig folytassuk tovább az utunkat!

12. BELSŐ. KÖZÉPKORI VÁR TERME.

I. testőr és II. testőr segít a királynak, hogy levegye a páncélzatát. A király felakasztja a sisakját egy falba vert szegre. A két testőr segít levetni a mellvértet, majd felakasztják egy másik szegre. A király csak könnyű ruházatban marad. (L. a Képes Krónika képeit!) Felkötik a király oldalára a kardot. I. testőr és II. testőr között a király egy csoporthoz tart. A csoportban JAKAB, ELSŐ NAGYÚR és még 3 magyar úr. Mindegyiknek az oldalán kard van.

JAKAB

A csehek betörték az országba. Egy-más után foglalják el a várakat. Indulnod kell felség, hogy megvédd az országodat.

(Kacsint a többi úr felé.)

KIRÁLY

Majd visszaveszem a várakat, amikor eljön az ideje. A cseheket nem tette tönkre a tatárjárás és az azutáni pusztítások, most sokkal erősebbek, mint mi.

JAKAB

(gúnyosan)

Mikor jön el az ideje, felség? Megbocsásson, de ez gyávaságnak hangzik!

KIRÁLY

Ez nem gyávaság, hanem meggondolt-ság. Aki még egyszer kimondja ezt a szót a jelenlétemben, hogy gyáva, kivégeztetem.

JAKAB

Kit végeztetsz te ki, kicsi királyocska? Ki hallgat meg téged? Hol az országbíró, hallgassa meg a királyt!

(hangosan)

Országbíró, hol vagy? A királyt megsértették, hozz ítéletet! A király szigorú, országbíró, hol vagy?

Jakab nézelődik mindenfelé.

JAKAB

Jaj, most jut az eszembe, én vagyok.

Az urak harsányan kacagnak.

KIRÁLY

Ha majd eljön az ideje, szólok.

JAKAB

Várjuk, felség, türelmetlenül. Biztosan nagy vitéz leszel.

Az urak kacagnak. A két testőr is nevet.

KIRÁLY

Most az osztrákok és a csehek között béke van. Megvárjuk, hogy összerúgják a port.

JAKAB

Igen, igen, várjuk. Persze, hogy várjuk. Én is alig várom, hogy meglássam felségedet harcolni.

Az urak kacagnak. A két testőr is nevet. A kacagó Első nagyurat a kamera hosszabban, közelről filmezi.

13. BELSŐ. SÁTOR BELSEJE.

Király és KUN NAGYKÁN (ötven év körüli férfi) egymással szemben ülnek egy-egy lócán. A kun nagykan kun ruhában. Mindkettő oldalán kard.

KIRÁLY

Nagy bajban vagyok, bátyám. Megkoronáztak, de az urak semmibe sem vesznek. A testőreimben sem bízhatok. Szükségem van háromszáz megbízható és jó harcosra a népedből. A testőreimnek kellenének.

KUN NAGYKÁN

Nagy baj lehet abban az országban, ahol a király így könyörög.

KIRÁLY

Mit tehetnék mást? Te vagy az anyám testvére, a kun nagykan, hozzád kell fordulnom, csak te segíthetsz.

KUN NAGYKÁN

Megkapod a háromszáz embert. Tudod-e fizetni a zsoldjukat?

KIRÁLY

Még nem. Az ország pénzével a kincstárnok rendelkezik. Már azzal, amit nem lop el. A maradékból is csak annyit ad, amennyit akar.

KUN NAGYKÁN

Akkor az első évben fizetem én. Az alatt csinálj rendet az országodban, hogy tudd tovább te!

14. BELSŐ. A KIRÁLYI VÁR TERME.

A király a trónon ül. Mindkét oldalán 3-3 kun ruhás testőr áll kezükben kivont karddal, a hátukon íj, az övükön tegez nyíl-

vesszőkkel. Egyikük az ELSŐ KUN TESTŐR. A király előtt 3 méternyire asztal. Jobbra ül Első nagyúr és még két nagyúr. Az asztal másik oldalán 3 üres szék. Az üres székek felől ajtó, bejön rajta MÁSODIK NAGYÚR és még két nagyúr. A jobbra ülő nagyurak felszöknek a székeikről.

ELSŐ NAGYÚR

Mit keresel a király közelében, te gazember?

MÁSODIK NAGYÚR

Fogd be a pofádat, te disznó!

KIRÁLY

Elég legyen! Mindenki leül!

A nagyurak nem ülnek le, fenyegetően nézik a szemközti csoportot, kezük a kardjaik markolatán.

KIRÁLY

Ez a királyi tanács. Megkérem a tanácsos urakat, viselkedjenek méltóan a tisztségükhöz.

A nagyurak nem ülnek le, továbbra is fenyegetően méregetik a szemközi csoportot, a kezük a kardjaik markolatán.

KIRÁLY

Aki nem viselkedik békésen, azt, mint rendbontót a börtönbe vitetem le a kun testőreimmal.

(hangosan, parancsolóan)

Azt mondtam, mindenki leül!

A nagyurak lassan leülnek. Továbbra is fenyegetően nézik a szemköztieket.

KIRÁLY

Legyen vége a civakodásoknak! A belháborúkkal tönkretettétek az or-

szágot. Nem volt elég a tatárjárás,
még ti is pusztítjátok.

Első nagyúr rámutat a vele szemben ülőkre.

ELSŐ NAGYÚR

(hangosan)

Ők voltak!

MÁSODIK NAGYÚR

Ti tettétek!

ELSŐ NAGYÚR

Ti többet...

KIRÁLY

(Közbevág.)

Most én beszélek! Várjátok meg,
hogy végezzek! Ezután béke lesz
köztetek! Felváltva fogtok ural-
kodni az országon. Az egyik évben
az egyik párt, a másik évben a
másik. Ha az egyik párton lesz a
sor, a másik is őt fogja támogatni
az országgyűlésen a felszólalások-
ban és a szavazáskor is. Amelyik
nem így tesz, azt én fogom elpusz-
títani a másik párttal és a kunok-
kal. A nagybátyám, a kun nagykán
támogat a rendcsinálásban. Ebben az
évben a Csák-párt lesz...

Első nagyúr felugrik.

ELSŐ NAGYÚR

(meglepődve)

Tessék...

KIRÁLY

(kategorikusan)

Azt mondtam, ebben az évben a Csák-párté lesz a hatalom. Ezt mind mondjátok meg az embereiteknek, hogy mindegyik tudja! Végeztem!

ELSŐ NAGYÚR

(felháborodva)

De felség...

KIRÁLY

(jó hangosan)

Végeztem!

A király feláll a székről, és elmegy. Első nagyúr felháborodva néz utána. Az arcát a kamera hosszasan filmezi.

15. BELSŐ. KIRÁLYI VÁR TERME.

A király trónon ül. Két oldalán 3-3 kun testőr az oldalukon karddal, a hátukon íj, az övükön tegez nyílvevesszőkkel. Egyikük Első kun testőr. A szemközti ajtón beront Jakab.

JAKAB

Mit tettél, te szerencsétlen?

Jakab a király felé tart. A testőrök kirántják a kardjukat és feléje tartják. Jakab meghátrál, a királytól kb. 3 méternyire megáll.

KIRÁLY

Mi van, Jakab, rosszul aludtál?

JAKAB

Hogyan merészelted megtenni Péci Dénest országbírónak?

KIRÁLY

(nyugodtan)

Az országgyűlés rám ruházta a jogát, így én nevezhetek embereket a tisztségekbe.

JAKAB

(gúnyosan)

Igen, jól megbolondítottad őket a szónoklatoddal.

KIRÁLY

Azt tettem, amit egy királynak tennie kell. Csak így juttathatok megfelelő embereket a tisztségekbe.

JAKAB

(ingerülten)

Úgy, és pont engem váltottál le! Elfelejtetted, hogy mi tettünk meg királynak?

KIRÁLY

Nem felejtettem el, hogy engem elraboltatok, és a nagybátyámat megöltétek. Te felejtetted el, hogy a testőreim már kunok, nem a ti embereitek. Nagy könnyelműség volt idejőnnöd.

(a testőrökhöz)

Fogjátok el!

Két testőr Jakabhoz rohan, lehajítják a kardjaikat, kétfelől hátracsavarják a két karját. Jakab térdre esik. A két karját felhúzva tartják. Első kun testőr odaszalad, és elveszi a kardját (kihúzza a hüvelyéből, a kezeiben két kard lesz).

JAKAB

Engedjete el! Ártatlan vagyok.

KIRÁLY

Nem vagy ártatlan, Jakab. Most meglakolsz a bűneidért. Nem azért, mert velem így beszéltél, hanem a kárért, amit az országnak okoztál. Magyar falvakat égetettél fel csak azért, mert azok az ellenfeleid birtokai voltak.

JAKAB

Mások is azt csinálták.

KIRÁLY

Amit mások tettek, azért ők felelnek. A te bűneidért te lakolsz. Holnap hajnalban kivégeznek. Addig megbánod a bűneidet egy papnak, és felveszed az utolsó kenetet.

JAKAB

Bírói ítélet nélkül nem végeztethetsz ki.

KIRÁLY

Meglesz a bírói ítélet is. Péci Dénes majd elküldi utólag.

16. KÜLSŐ. A HÁTTÉRBEN SÁTOR. NYÁR. NAPFÉNY.

A király lovon tart valahová. A kamera hátból filmezi. Zene. A távolban feltűnik egy sátor. A király arrafelé tart. A király lovon a sátor elé ér. A sátorból kijön Édüe. A király megállítja a lovát Édüétől pár méternyire. Leszáll a lóról. A lovát később kantárszáron tartja. Ha a színész fél a lótól, eddig egy dublőrt lehetett filmezni. Később, amikor szemből filmezik, csak az oldalra tartott keze látszik, mintha a kantárt tartaná.

ÉDÜE

Mit keres itt megint? Mit akar tőlem? Kegyelmed nagy úr, király, és felesége is van.

KIRÁLY

Van. Még gyermekként megnősítettek.

ÉDÜE

Boldog vele?

KIRÁLY

Nem. Épp olyan idegen maradt a számomra, mint amilyen az elején volt.

ÉDÜE

Királynak sem jó lenni. De ide hiába jár. Én tisztességes lány vagyok, ne csábítgasson!

KIRÁLY

Nem akarok én neked semmi rosszat. Csak néha szóba állnék veled, amíg férjhez nem mész. Tiszta tekintetből, jó indulatú szemeidből erőt meríthessek, hogy visszamehessek a gyűlölködők közé.

ÉDÜE

Önt gyűlölik? Hogy lehet, ön olyan jó ember? Érzem a tekintetéből, hogy nagyon jó ember.

KIRÁLY

Rossz embernek kellett lennem, hogy igazi király lehessenek, és meg tudjam védeni az ártatlanokat, akiknek a biztonságát a Jóisten rám bízta. Amíg jó ember voltam, semmibe se vettek. Meg kellett félemlítenem a nagyurakat, mindegyik pártot a másikkal, és veletek, kunokkal.

Édüe büszkén elmosolyodik.

KIRÁLY (FOLYTATJA)

Most engedelmeskednek nekem, de gyűlölnek. Ezért van szükségem arra, hogy néha elbeszélgethessek veled, erőt meríthessek az őszinteségedből. Kérlek, engedd meg ezt nekem!

ÉDÜE

Ön a király, azt parancsol meg, amit akar.

KIRÁLY

Én nem akarok parancsolni neked. Azt szeretném, hogy a szemeid továbbra is a boldogságtól és a jóindulattól csillognának, nem egy megalázott szolga gyűlöletétől parázslanának. Sok embernek kell parancsolnom, azok gyűlölnek is miatta. Ezért csak kérek tőled. Amíg férjhez nem mész.

ÉDÜE

Én nem megyek férjhez soha.

KIRÁLY

Miért ne mennél?

ÉDÜE

Akit én szeretek, az nem vehet el engem.

KIRÁLY

Miért ne vehetne?

ÉDÜE

(szünet után, mert zavarba jön, szégyenkezve)

Ő keresztény, én meg a magunk
vallását hiszem.

KIRÁLY

Keresztény lehetsz te is. Én majd
rávezetlek az igaz vallásra.

ÉDÜE

Miért lenne jó az magának?

KIRÁLY

Szeretném, ha a keresztény menny-
országba kerülnél, hogy ott is
beszélgethessek veled.

17. BELSŐ. KIRÁLYI VÁR TERME.

A király az asztalnál ül, egyedül sakkozik. Bejön TANÁCSOS, és
a király elé megy.

TANÁCSOS

Felséges királyom, biztosan tudod,
milyen pimaszul bántak el az
osztrákok a nagyapáddal, amikor az
a tatárok elől hozzájuk menekült.
Most, hogy kitört a háború a csehek
és az osztrákok között, bosszút
állhatsz a nagyapád sérelméért.

KIRÁLY

A bosszúállás helyett okosabb lesz,
ha visszaszerzem a csehektől az
elfoglalt várakat.

TANÁCSOS

Csak nem akarsz a gőgös osztrá-
kokkal kötni szövetséget?

KIRÁLY

Én nemcsak azt akarom, hanem azt is
fogom tenni.

TANÁCSOS

Vigyázz, felséges királyom! A csehek nagyon erősek, őket nem pusztította a tatárjárás.

KIRÁLY

Tudom, de az osztrákok és a kunok segítségével le fogom győzni őket.

18. FELIRAT A KÉPERNYŐN: KÉT ÉVVEL KÉSŐBB

19. BELSŐ. KIRÁLYI VÁR TERME.

A király a trónon ül, mellette hat kun testőr kivont karddal. Egyikük Első kun testőr. Velük szemben II. nagyúr, Tanácsos, és még négy magyar nagyúr. A távolság a két csoport között kb. 3 méter.

KIRÁLY

Ősi törvényeink szerint azokat a nemeseket, akik a csehek elleni győztes háborúnkban nem vettek részt, semmibe vették a hadba hívási parancsomat, fővesztéssel és a birtokaiknak az elkobzásával kell megbüntetni. Én keresztény ember vagyok, megkegyelmezek az életüknek, de a birtokaikat elkoboztatom. A visszafoglalt területeken is csak azok kaphatják vissza a birtokaikat, akik a háborúban részt vettek.

II. NAGYÚR

Mi, akik részt vettünk a háborúban, vitézül harcoltunk, nem kaphatnánk meg az elkobzott birtokokat?

KIRÁLY

Nem. Azok jövedelméből a királyi haderőt és a testőreimet kell fizetnem.

II NAGYÚR
(kissé gúnyosan)

A kunokat?

KIRÁLY

Mivel a testőrök kunok, természetesen a kunokat.

Tanácsos fegyvertelenül odasettenkedik a király mellé, és suttogja:

TANÁCSOS

Milyen királyi haderőt, felség?
Nincs semmiféle királyi haderő.

KIRÁLY

Lesz ezután. Egy erős királysághoz királyi haderő szükséges.

20. KÜLSŐ. LEGELŐN EGY SÁTOR. NAPSÜTÉS.

Király lóháton megérkezik a sátor elé. Leszáll a lóról, a lovát odaköti a sátor előtti kampós cövekhez. Édüe kijön a sátorból. Az arcán öröm.

ÉDÜE

Rég nem voltál erre, László.

KIRÁLY

Háborúznom kellett a csehekkal. De most itt vagyok. Hiányoltál?

ÉDÜE

Megszoktam, hogy mindegyre jössz.

KIRÁLY

Talán meg is szerettél?

ÉDÜE

(hamiskásan)

Nem is tudom.

KIRÁLY

Ha majd eldöntöd, és számomra jól döntöd el, egy ajánlatot tennék neked.

ÉDÜE

Nem erkölcstelen, ugye?

KIRÁLY

Nem. Feleségül kérlek.

ÉDÜE

Neked van feleséged.

KIRÁLY

Írok a pápa öszentségének, hogy válasszon el tőle. Rákényszerítetek a nősülésre.

ÉDÜE

(SZÜNET)

(elgondolkozva)

Nem lesz ez jó nekem, László. Itt jó nekem a népem közt, várni téged, örülni az érkezésednek. A sok gőgös nagyúr biztosan majd lenézne engem a palotádban.

KIRÁLY

Engem se szeretnek, de ha majd az ajtót becsukjuk magunk mögött, senkinek az aljassága nem ér el hozzánk. Ha valóban szeretsz, ez többet jelent a számodra, mint a nagyurak gőgössége.

ÉDÜE

Jó lesz ez neked, László?

KIRÁLY

Jó. Nagyon egyedül vagyok. Akik körülvesznek, mind akarnak tőlem valamit. Ha hozzám szólnak, csak érdekből teszik. Csak a te arcocskád ragyog a jóindulattól és a szeretettől. Szükségem van rá, hogy a tisztaságodból és az őszinteségedből újra meg újra erőt merít-hessek.

21. KÜLSŐ. RÉT. (HA LEHET, VIRÁGOS.) NAPFÉNY.

A király vágtat a lován. Arcán öröm. Kellemes zene. Kb. egy perc.

22. BELSŐ. SÁTOR BELSEJE. A BEJÁRAT NYITVA. ERŐS FÉNY ÖMLIK BE RAJTA.

Édüe a bejáratnál a fényben egy inget varr. Arcán öröm. Egy szerelmes dalt dúdol.

23. KÜLSŐ. A KIRÁLYI VÁR KAPUJA.

A kapu előtt KAPUŐR. II. nagyúr a kapu felé megy.

II. NAGYÚR

Itthon van a király?

KAPUŐR

Azt ugyan keresheti.

II. NAGYÚR

Miért? Hol lehet?

KAPUŐR

Biztosan a kun kurváinál. Amikor itt van, abban sincs köszönet.

II. NAGYÚR

Miért? Mit csinál?

KAPUŐR

Akkor is a kunokkal tart. A kun kurvái egészen elvették az eszét. A múltkor is bíraskodnia kellett egy keresztény magyar és egy pogány kun között, és ő a kunnak adott igazat. De mondhatnék én még cifrábbat is.

II. NAGYÚR

Mondjad!

KAPUŐR

Mondanám én, de titok.

II. nagyúr közelebb megy a kapuőrhez, és egy pénzdarabot csúsztat a markába. A kapuőr közel hajol, suttogja:

KAPUŐR

Levetet írt a pápának, hogy válassza el a hites feleségétől, biztosan valamelyik kun kurváját akarja elvenni. Akkor lesz aztán igazán megbolondítva, a magyarság pedig megnyomorítva.

24. BELSŐ. KÖZÉPKORI VÁR TERME.

Egy ÍRNOK az asztal mellett ül, egy lúdtollal ír egy papírra. A papír mellett jobbra tintatartó tintával, írás közben belemártogatja a tollat. II. Nagyúr fel-alá járkálva megszakításokkal diktál, hogy az írnok tudja írni.

II. NAGYÚR

Őszentségének, III. Miklós római pápának, akinek hosszú életet és egészséget kívánok az imáimban az Úrtól. Szentséges Atyám! Szomorú híreket kell közölnöm Szentségeddel. Felséges királyunk, László, akinek az Úr hosszú életet és több

bölcsességet adjon, teljesen elha-nyagolja a királyi teendőit. Valami pogány nő a boszorkányos tudományával egészen megbabonázta, vele mulatozik, egészen a hatása alá került.

II. NAGYÚR (FOLYTATJA)

Az ítélezéseiben is a pogányokat támogatja a jámbor keresztények kárára. Tudomásomra jutott: el akar válni a hites feleségétől, hogy azt az erkölcstelen nőt vegye el. Ha megtörténik, még jobban a ledér boszorkány hatása alá kerül, teljesen a pogányok fognak uralkodni a keresztényeken. Gondolja meg Szentatyám, hogyan fogadná Őfelsége III. Fülöp francia király a hírt, hogy Őszentséged elválasztotta az unokatestvérét a hites férjétől, mert az nem volt vele megelégedve, egy sátoros pogány ledér nőt többre tartott!

25. KÜLSŐ. LEGELŐ. EGY SÁTOR ELŐTT. NAPPAL.

Édüe a sátor előtt lehajolva a tűz mögött. A tűzön bogrács, benne valami fő. Édüe bele-belekavar, egy-egy faágat dob a tűzre. A tűztől kb. 1 méternyire rőzserakás. Lóháton érkezik a király. A sátor elé érve, leszáll a lóról, a lovát a földbevert kampós cövekhez köti. Fejbiccentéssel köszöntik egymást.

ÉDÜE

Megint baj van, László? Látom, újra szomorú királyt kell vigasztalnom.

KIRÁLY

Most aligha sikerül. Inkább én keserítelek el. Levelet kaptam a Szentatyától. A válási kéresemmel kapcsolatosan nem írt nemet, de sajnós igent sem. Azt kéri bebizonyítani, hogy kényszerítve voltam a nősülésre. Hogyan bizonyíthatnám be? Joakim már meghalt, a lelkész

is, aki összeadott, Jakabot meg épp én végeztettem ki.

ÉDÜE

Ne búsulj, László! Nem változott semmi. Eddig is megvoltunk így, megleszünk ezután is. Jó várni téged, mert tudom, hogy biztosan jössz. Nyomasztó az egyedüllét, de ha meglátom a délceg alakod közeledni, az mindenért kárpótol.

KIRÁLY

Egyedül élsz?

ÉDÜE

Tudod te is, hogy a szüleim már rég meghaltak; mostanra a húgocskáim is férjhez mentek.

KIRÁLY

Miből élsz egyedül? Én segítek.

ÉDÜE

Nem szükséges, László. Örökölttem, állataim vannak. Az unokatestvérem rendezi őket, a jövedelem elég nekem. Ne kelljen szégyenkezniem önmagam előtt, hogy a pénzedért vagyok kedves veled!

KIRÁLY

Az inged már eléggé kopott, majd ajándékba hozok egy újat neked.

ÉDÜE

Ne erőltesd, László! Készítek én magamnak, van időm elég. A lent már el is vetettem, majd megfonom, megszövöm.

(SZÜNET.)

Éreztem mindig, hogy nem lehetsz az enyém, de az álmaimban együtt vagyunk. Elképzellek kun gazdaembernek, hazajössz fáradtan az állatoktól, én vacsorát készítek neked, letörlöm a gondok ráncait a homlokodról.

26. BELSŐ. KÖZÉPKORI VÁRTEREM. NAPPAL.

PÁPAI KÖVET (bíborosi ruhában) szemben áll a királlyal. A háttérben 4 főúr (az egyikük Tanácsos) és két püspök.

PÁPAI KÖVET

László! Az egész Magyarország egy fájdalmas jajkiáltás a törvénytelen ségeid, az eretnekséged és az erkölcstelenséged miatt. Tudd meg, ez a pápa őszentsége fülébe jutott, ő hatalmazott fel, hogy pápai követként rendet tegyek Magyarországon, az ő nevében beszélek. Ezennel egyházi átokkal sújtalak Őszentsége nevében, de majd visszavonom, ha ezután egy keresztény és jámbor király életét éled.

(hangosan, parancsolóan)

Tartsd be az országod törvényeit, és tiszteld a szabadságát!

(SZÜNET.)

Add vissza az elkobzott nemesi birtokokat a jogos tulajdonosoknak!

(SZÜNET.)

Ne sértsd meg az egyház szabadságát és kiváltságait!

(SZÜNET.)

Ne találkozz többet a kun szeretőddel, élj a hites feleségeddel keresztény házastársi életet!

(SZÜNET.)

Ne túrd meg az országodban a pogányságot, ne nevezd ki tisztségekbe zsidókat és mohamedánokat!

(SZÜNET.)

Kereszteld meg a kunokat, és azokat, akik nem keresztelkednek meg, űzd ki az országodból! A megtértek járjanak templomba, tartsák meg az ünnepeket, fizessék az egyházi tizedet!

PÁPAI KÖVET (FOLYTATJA)

Ha ezt mind megteszed, visszavonom az egyházi átkot; ha nem, megparancsolom a Szentatya nevében az alattvalóidnak, hogy lázadjanak fel ellened, és űzzenek ki a bűneid országából. Ha nem teszik meg, keresztes hadjárat fog elpusztítani téged is, és őket is.

(SZÜNET.)

Halljam, mi a szándékod! Esküdj meg a további tevékenységedre!

A király feltartja a három ujját az ég felé.

KIRÁLY

Esküszöm az élő Istenre, hogy a Szentatya igazságos utasításai szerint cselekszem, jogtalanságot nem követek el többé, ártatlanokat nem végeztetek ki, a birtokaikat nem veszem el, amit jogtalanul elvettem, hamarosan visszaadom.

PÁPAI KÖVET

A kunokkal mit teszel?

KIRÁLY

A kereszténységre szorítom őket.

PÁPAI KÖVET

És aki nem tér át, kiűzöd az országodból. A kun szeretődöt is világgá kergeted, többet nem találkozol vele! Erre is esküdj!

KIRÁLY

Ebben is a szentatya igazságos utasításait követem. Isten engem úgy segítsen!

27. FELIRAT A KÉPERNYŐN: NÉGY HÓNAPPAL KÉSŐBB

28. BELSŐ. KIRÁLYI VÁR TERME. NAPPAL

A király az asztalnál ül, sakkozik egyedül. Beront Tanácsos.

TANÁCSOS

(ijedten)

A kunok fellázadtak, felség. Pusztítják a magyar falvakat.

KIRÁLY

(nyugodtan)

Tudok róla.

TANÁCSOS

És mit teszel, felség? Sakkozol?

A király közelebb tesz egy fekete bábót.

KIRÁLY

(bánatosan, szünet után)

Ha fellázadtak, sajnós le kell vernem a lázadást. Már össze is hívtam a hadsereget.

29. BELSŐ. SÁTOR BELSEJE. NAPPAL.

A király egy széken ül. Mellette a négy testőre áll. Egyikük az Első kun testőr.

KIRÁLY

Hozzátok be a fogoly nagykánt!

Két testőr kimegy. Hamarosan visszajönnek a nagykánal. Kétfelől vezetik. A nagykán kezei hátul összekötve.

KUN NAGYKÁN

László öcsém, tönkrevertél minket.
Ezt kellett megélnem, miután segítettelek.

(SZÜNET.)

Legalább ezeket a kötőket szeded
le rólam, egészen a bőrömbe vágnak!

KIRÁLY

Oldjátok le!

Első kun testőr a nagykánhoz megy, megkezdi kioldani a kötőket.

KUN NAGYKÁN

Csak óvatosan, fiam! Ne feledd,
hogy valamikor az én katonám
voltál!

Első kun testőr befejezi a kötő leoldását.

KIRÁLY

Hozzatok egy széket a nagykának!

A testőrök hoznak egy széket. Leteszik szemben a királlyal. A nagykán leül.

KIRÁLY

Miért lázadtatok fel, bátyám? Nem veszítetek észre, hogy itt, Magyarországon nem győzhettek? Még ha meg is nyertek egy-két csatát, a többi keresztény ország a segítségünkre jön, és a végén még rosszabbul jártok.

KUN NAGYKÁN

Oldamur lázította fel a népet. Mindenki úgy fel volt bolydulva, hogy ha nem állok az élükre, elveszítetem volna a népszerűségem, és vele együtt a hatalmam.

KIRÁLY

Most, hogy Oldamur meghalt, valahogy vedd vissza a vezérségedet, és ültess le a népedet! Mi volt a bajotok?

KUN NAGYKÁN

Megaláztak a keresztelésekkel. A papok letérdepeltették a népet, úgy kereszteltek.

KIRÁLY

Nem bírtatok ki egy kis ceremóniát? Így a véretek folyt, nem a szenteltvíz.

KUN NAGYKÁN

Miért kellett rákényszeríts erre?

KIRÁLY

Tudod jól, eddig nem tettem ilyent, a hit nélküli keresztelésnek nincs semmi értelme, de most a pápai követ balgasága rákényszerített. A pápa szentatyja azért küldte, hogy megerősítse a királyi hatalmat, erre ő engem átkozott ki, nem az ellenem lázadókat. Muszáj volt legalább részben engedelmeskednem a követelésének, hogy egy ránk szabaddított kereszties hadjáratot elkerülhessek. Ezzel a keresztelővel elhárítottam a legotrombább követelését, a pogányok kiűzését az országból. Időt kellett nyernem valahogy. Nem volt elég bajom, ti még fosztogatni kezdtétek a magyar

falvakat. Alig tudom fékezni a magyarságot, hogy ne rontsanak rátok, ne gyűlöljenek annyira, erre ti még hergelitek őket.

KUN NAGYKÁN

Az utolsó fosztogatás miattad volt. Hónapokon keresztül vesztegeltél a hadseregeddel, amíg elfogyott az élelmünk, és amikor a seregünk egy része elment szerezni, ránk támadtál.

KIRÁLY

Egy nagyobb ütközet és nagyobb veszteség nem lett volna senkinek sem jó.

KUN NAGYKÁN

Most mit teszel velem?

KIRÁLY

Elengedünk a többi fogollyal együtt, hogy visszaszerezd a hatalmat, és lecsendesítsd a népedet, de azelőtt megkeresztelünk valamennyiteket.

KUN NAGYKÁN

Én már meg voltam.

KIRÁLY

Meg leszel újra a püspökök és az érsek előtt. Lássák, hogy engedelmeskedem! A keresztelés után ti mehettek, de számold össze azokat, akik közületek a békülés ellen lennének, őket egy darabig még fogva tartom.

KUN NAGYKÁN

Te még bírod a pápai követ uralkodását?

KIRÁLY

Szerencsére már vissza tudtam hívni a szentatyával. Új pápa van, ő jobban megérti a helyzetemet.

KUN NAGYKÁN

A királyi vagyon felszámolódott?

KIRÁLY

Egy birtokot sem kellett volna visszaadnom. Csak arra esküdtem, hogy a jogtalanul elvetteket adom vissza. Néhányat mégis muszáj volt, de azokat most visszaveszem.

KUN NAGYKÁN

A kun kedveseddel mi lesz?

KIRÁLY

Nem lesz semmi bántódása. Csak arra esküdtem, hogy a pápa őszentsége utasításait tartom be, és a kiűzési parancs a követtől jött.

KIRÁLY

(szünet után)

Azokat a kunokat, akik kimenekültek az országból, hívd vissza! Ott kénytelenek lennének behódolni a tatároknak, azok előőrseiként kellene elpusztulniuk.

KUN NAGYKÁN

Ők biztosan nem fognak megkeresztelkedni.

KIRÁLY

Nem baj. Mondtam, hogy új pápa van, aki inkább megérti a helyzetünket. Ezért újra fel fognak jelenteni, de majd én is írok a szentatyának.

30. BELSŐ. KIRÁLYI VÁR TERME. NAPPAL.

ALKANCELLÁR az asztal mellett ül, és lúdtollal ír. A papír mellett tintatartó, az alkancellár időnként belemártogatja a lúdtollat. A király előtte sétál, és megszakításokkal diktál, hogy az alkancellár tudja írni.

KIRÁLY

A Jóisten földi helytartójának, IV. Márton pápa Őszentségének, aki számára hosszú életet és egészséget kérek az Úrtól. Igaz keresztény hittudatom, hogy a kun pogányokat legyőztem, és kemény szigorral a keresztiségre szorítottam. Ezzel megerősítettem a kereszténységet az országban, és még jobban megerősítem, ha Őszentséged is támogat ebben. Mi itt a tatárok szomszédságában állandó félelemben élünk, akármikor ránk törhetnek, lemészárolhatják vagy rabságba hurcolhatják a jámbor keresztényeket.

KIRÁLY (FOLYTATJA)

Sajnos, ha kiűzöm az országból azokat a kunokat, akik ideiglenesen még vonakodnak felvenni a szent hitet, azok a tatárokhoz fognak menekülni, és a tatárok erejét fogják növelni. Ellenben ha megtűröm őket még az országban, a tatárok támadásakor minket fognak támogatni. A szegény országot az utóbbi tatár támadás annyira legyengítette, hogy egy újabb támadáskor csak a pogányok segítségével tudnám megvédeni. Aláírás: Árpád-házi László, a Jóisten kegyelméből Magyarország, Horvátország, Ráma és Kunország apostoli királya. Kelt Jézus Krisztus Urunk születése utáni 1282. év-

ben, június kilencedikén. Fordítsd
le latinra, én majd lepecsételem.

31. KÜLSŐ. LEGELŐ. TÁVOLBAN EGY SÁTOR. NAPPAL.

A király lóháton a sátor felé tart. Elér a sátorig. A sátor bejárata kitárva. Leszáll a lóról. Megköti a lovat a sátor előtti kampós cövekhez. A király bemegy a sátorba.

**32. BELSŐ. SÁTOR BELSEJE. NAPPAL. A NYITOTT BEJÁRATON FÉNY
ÖMLIK BE. FEKHELY A FÖLDRE LERAKOTT POKRÓCOKBÓL. A FEKHELLYEL
SZEMBEN EGY LÓCA.**

Édüe a fekhely pokrócait igazgatja. Bejön a király. Édüe szembefordul a királlyal.

ÉDÜE

Miért történtek meg ezek a
szörnyűségek, László? Annyi özvegy,
annyi árva! Igaz, hogy te támadtál
a népünkre?

KIRÁLY

Sajnos, igaz. Rákényszerültem. A te
néped is hibás volt, fellázadt, és
pusztítani kezdte a magyar falva-
kat. Erre nem tehettem mást, a
magyar király vagyok.

ÉDÜE

Azt mondták, hogy porba tiportad a
becsületünket és a szabadságunkat.
Így van-e?

KIRÁLY

Sajnos ez is igaz. A pápa követe
rákényszerített. Király vagyok, de
nekem is parancsolnak.

Édüe leül a fekhelyre. A király is a szembeni lócára.

ÉDÜE

A pápa követe keresztény?

KIRÁLY

Igen.

ÉDÜE

Azt mondtad, hogy a kereszténység a szeretet vallása. Milyen szeretet az, amelyik háborút erőszakol ki? Én a történeteid után kész voltam felvenni a keresztény vallást, de ezek után nem tehetem. Csak jobb és őszintébb a mi vallásunk.

KIRÁLY

Majd, ha jobban megismered, más lesz a véleményed. Ne ítéld el egy vallást egyetlen ember butasága miatt. A követ jót akart, csak az esze volt kevés. Rossz embereket hallgatott meg, és hagyta, hogy azoknak a vádaskodásai befolyásolják.

ÉDÜE

Akkor sem kellett volna így ránk támadjatok a magyarjaitokkal.

KIRÁLY

Ti, kunok azt hiszitek, hogy én csak a magyarsággal tartok. A magyarok azt, hogy veletek tartok, pedig én mind a két népet szeretem, mindkettőnek csak jót akarok. Azt szeretném, ha békében és testvériségben élnének.

33. FELIRAT A KÉPERNYŐN: HÁROM ÉVVEL KÉSŐBB

34. BELSŐ. KIRÁLYI VÁR TERME. NAPPAL.

A király az asztal mellett ül, és sakkozik egyedül. Bejön Tanácsos.

TANÁCSOS

(ijedten)

Betörték a tatárok az országba.
Annyian vannak, mint a fűszál a réten.
Felség, te csak sakkozol,
nem teszel semmit!

KIRÁLY

Hogyne, évek óta erre készülök.

TANÁCSOS

Indulnod kell azonnal a határra,
hogy megvédd az országodat.

KIRÁLY

Azt már nem.

(SZÜNET.)

Nem követhetem el újra ugyanazt a hibát, amit a nagyapám. Megütközött a tatárokkal anélkül, hogy felmérte volna az erejüket. Elvesztette az ütközetet, kitette az országot a pusztításnak. Okosaknak kell lennünk, mert az ország még egy tatárjárást nem bír ki.

KIRÁLY (FOLYTATJA)

A tatárok most is ugyanolyan erősek, mint amilyenek voltak Batu kán idejében, mi viszont a sok pusztítás után sokkal gyengébbek vagyunk.

TANÁCSOS

Akkor mit csinálsz? Behódolsz nekik?

KIRÁLY

Nem, legyőzöm őket.

(SZÜNET.)

Szövetséget kötöttem a lengyelekkel és a románokkal. Mire a tatárok ideérnek, ők is itt lesznek. Már üzentem nekik.

TANÁCSOS

Éppen, mert miattunk fogják hullatni a vérüket.

KIRÁLY

A tatárok számukra is veszélyesek. Nem fogják hagyni, hogy elveszen az egyik szövetségesük.

TANÁCSOS

Addig az emberekkel a tatárok útjában mi lesz.

KIRÁLY

Már üzentem nekik is. Meneküljenek az erdőbe, nádasokba. Miután legyőztem a tatárokat, újra felépíthetik a házaikat.

TANÁCSOS

A kunokra vigyázz, felséges királyom! Ők csak színleg vették fel a keresztény vallást, biztosan a tatárok mellé állnak majd.

KIRÁLY

Most bizonyára rosszat terveznek, de majd szóba állok velük.

35. BELSŐ. KIRÁLYI VÁR TERME. NAPPAL.

Király és Első kun testőr a teremben.

ELSŐ KUN TESTŐR

Ne menjen a népünkhöz, felség! A lázadás leverése miatt nagyon haragszanak felségedre. Megölhetik.

KIRÁLY

A győzelemhez a kunokra is szükség van. Az embernek néha kockáztatnia is kell.

36. BELSŐ. EGYSZERŰ SZOBA. NAPPAL.

A király és a kun nagykán az asztal mellett ülnek egymással szemben. A kun nagykán mögött négy testőre.

KIRÁLY

Tudod te is, hogy a tatárok megtámadták a közös hazánkat.

KUN NAGYKÁN

Haza-e ez számunkra, László? Vagy a félelem verme, ahol csak reszket-hetünk miattatok. Ki garantálja nekünk, hogy a győzelmetek után nem támadtok újra ránk? Negyven éve, hogy a nagyapád behívott az országba, nekünk adta ezt az elpusztított országrészt, mi tettük gazdaggá. Megszolgáltuk a negyven év alatt, jobban védtük a közös hazát, mint a te nagyuraid. Szerettünk volna testvériségben élni veletek, de a papjaitokkal és a nagyuraiddal nem lehet. Mi lenne a győzelmünk után, László? Ránk törtök, hogy a nagyuraid visszavehessék a nagyapáik földjét? Vagy a papok aláznak meg újra semmibe véve az ősi vallásunkat?

KIRÁLY

Tehát elhatározottatok, hogy a tatárok mellé álltok?

KUN NAGYKÁN

Az lesz a legjobb a számunkra.

KIRÁLY

Tehát elhatároztátok azt is, hogy engem most megöltök? Nem engedhetek vissza, hogy még időben felléphessek ellenetek.

KUN NAGYKÁN

Ezt is jól kitaláltad.

(SZÜNET)

Az unokaöcsém vagy, de nekem a népemet kell szolgálnom, ahogyan te is a néped érdekét védted a lázadásunkkor, és levertél minket. A tatárok megígérték, hogy a győzelmünk esetén nekünk adják az egész országot, és tiszteletben fogják tartani a szabadságunkat.

KIRÁLY

Meddig fogjátok bírni az országot, bátyám? Ne hidd, hogy a pápa eltűr egy pogány országot itt a kereszténység szívében! Keresztes hadjáratot hirdet ellenetek, és akkor majd jönnek rátok a keresztény királyok. Elsőnek talán a feleségem unokatestvére, III. Fülöp francia király. Most Aragóniában van keresztes hadjáraton egy kiátkozott uralkodó ellen. Ahogy ott végez, jöhet errefelé. Tudod, hogy nyugaton a nemesi birtokokat csak az elsőszülött fiúk öröklik, a többinek maguknak kell szerezniük. A keresztes háború jó alkalom lesz számukra szerezni. Utána majd az ők jobbjai lesztek. Már az, aki életben marad közületek. A tatárok csak kihasználnak titeket, nem fognak megvédeni.

KIRÁLY (FOLYTATJA)

Még a mostani győzelmetek is kétes. Szövetséget kötöttem a lengyelekkel és a románokkal, hamarosan a mi oldalunkon lesznek.

KUN NAGYKÁN

Azt hiszed, hárman összefogva elég erősek lesztek, hogy legyőzzétek a tatárokat?

KIRÁLY

Nem hiszem, hanem tudom, hogy veletek együtt négyen összefogva elég erősek leszünk. Megígérem, hogyha mellettünk álltok ki a közös házáért, amíg csak élek, megvédem a jogaitokat a mostani birtokaitokhoz és a szabadságotokat.

KUN NAGYKÁN

A szavak szépek, de a tettek nem mindig követik a szép szavakat.

KIRÁLY

Amit én ígérek, azt be is tartom.

KUN NAGYKÁN

Az ígéret kevés, László. Vedd le a keresztet a nyakadból, és esküdj meg rá!

A király leveszi a keresztet a nyakából, leteszi az asztalra, és a jobb kezét ráteszi.

KIRÁLY

Esküszöm az élő Istenre...

KUN NAGYKÁN

A lelked üdvösségére esküdj!

KIRÁLY

Eksüzöm a lelkem üdvösségére, ha mellénk álltok, amíg csak élek, megvédem a jogaitokat a mostani birtokaitokhoz és a szabadságotokat.

A kun nagykán hosszasan elgondolkozik.

KUN NAGYKÁN

Jól van, a ti oldalatokon fogunk harcolni.

(SZÜNET.)

(mosolyogva)

László öcsém, te most megmentetted Magyarországot.

KIRÁLY

Nemcsak a magunk számára, de számotokra is. Egy néppé kell válnunk, mint ahogy én is egy ember lettem magyar és kun szülőktől.

37. KÜLSŐ. A HÁTTÉRBEN NÁDAS. NAPPAL.

Édüe, a király és az unokatestvér egymással szemben.

KIRÁLY

Jól rejtőzzetek el a tatárok elől, vigyázzatok, a mocsár el ne nyeljen!

UNOKATESTVÉR

(ingerülten a kioktatás miatt.)

A halászok tudják a járást, velük megyünk be.

KIRÁLY

Ne verjétek fel a sátrakat, mert kilátszanak a nád közül, inkább

nádkévékből kunyhókat építsetek! A sziget körül vágjátok le jól a nádat, ha a tatárok felgyújtják, a tűz ne érjen el hozzátok! A juhokat az öregek hajtsák le messzire, délre!

UNOKATESTVÉR

(ingerülten)

Már lehajtották, felség. Tudjuk mi is, mit kell tennünk.

KIRÁLY

(Unokatestvér felé)

Vigyázz a lányra, rád bízom. Nekem az egész országot kell megmentenem, persze benne titeket is.

UNOKATESTVÉR

Holnap nekem is be kell vonulnom a seregbe, de ma még bekísérem a nőket és a gyermekeket. Ott ők vigyáznak magukra, ne idegeskedjen!

KIRÁLY

Vigyázz magadra, Édüe!

ÉDÜE

Te vigyázz magadra, László! Én a mocsárban biztonságban leszek.

38. FELIRAT A KÉPERNYŐN: EGY HÓNAPPAL KÉSŐBB

39. KÜLSŐ. NÁDASBAN. NAPPAL.

Édüe és KUN ASSZONY egy szigeten, Unokatestvér gyalog feléjük tart a nádasban.

ÉDÜE

Testvérkém, jó hogy jöttél. Már féltünk, hogy mi lett veled.

UNOKATESTVÉR

Hírnöknek küldtek haza. Mindjárt mennem kell vissza. Éppen csak benéztem hozzátok is.

ÉDÜE

Jó híreket hoztál, ugye?

UNOKATESTVÉR

Menekülnek a tatárok. Ahol csak érnük, vágjuk őket, a magyarok, mi, kunok, a lengyelek, a románok.

KUN ASSZONY

Vágjátok is, ne merjenek többet Magyarországra jönni.

UNOKATESTVÉR

(rosszallóan)

Te szereted Magyarországot?

KUN ASSZONY

Miért ne szeretném? Mi is itt lakunk. Ha itt béke lesz, számunkra is béke lesz.

UNOKATESTVÉR

Most derült ki, hogy milyen erős a keresztény Isten. A király mindig ott van, ahol a leghevesebb a harc, és soha egy karcolás sincs rajta.

ÉDÜE

Istenem, csak nehogy ezután legyen!

UNOKATESTVÉR

Te miért sajnálod? Téged csak tönkretesz. Az udvarlása miatt férjhez

sem tudsz menni. Ha okos lennél,
eddig már elküldted volna.

KUN ASSZONY

Hogyan küldhetne el egy királyt?
Persze, hogy fél tőle.

ÉDÜE

Nem félek én tőle, mert jó ember.
Ha elküldeném, békésen elmenne, de
nem tehetem meg, mert neki csak én
vagyok.

40. BELSŐ. KIRÁLYI VÁR TERME. NAPPAL.

Király a trónon ül. Tanácsos mellette áll.

TANÁCSOS

(hízelegve)

Egészen lenyűgöztél a hősiességed-
del, felséges királyom. Megmentet-
ted az országot, vitézül kiverted a
tatárokat. Ideje lenne, hogy pihenj
egy kicsit.

TANÁCSOS (FOLYTATJA)

Az én erdőmben gyönyörű szarvasok
vannak, a legszebbeket megtartottuk
neked, hogy te levadászd.

KIRÁLY

Nincs időm vadászni, az ország
dolgait kell intézmem.

TANÁCSOS

Úgy van, felséges királyom, jól
mondod, valóban sok a dolgod. Főleg
a kunok ügyét kell megoldanod.
Most, hogy legyőzted a tatárokat,
ezeket a pogányokat is kiűzheted az
országból. Ideje, hogy a törvényes
örökösök visszakapják az ősi föld-

jeiket, amelyeket az elődeik birto-
koltak a kunok bejövetele előtt.

KIRÁLY

A kunok is védték az országot;
méltányos, hogy ők is részesüljenek
a javaiból.

TANÁCSOS

De mi lesz a törvénnyel? Az igaz-
sággal? Én is mikor kaphatom vissza
a jogos örökségemet, amely a nagy-
apámé volt? Továbbra is a kunok
fogják bitorolni? Én jó ember
vagyok, mind nem üzöm el őket; akik
hűséges jobbágyaim lesznek, és
szorgalmasan művelik az ősi földet,
maradhatnak.

KIRÁLY

Elég birtokod van neked máshol,
legyen az elég neked! Hagyj másokat
is élni!

TANÁCSOS

(felháborodva)

Ezt mondod nekem, miután éveken
keresztül szolgáltalak jó tanácsok-
kal!

KIRÁLY

Engemet szolgáltál? Én azt hittem,
hogy a hazádat szolgáltad. A szol-
gálataiddal megtarthattad a birto-
kaidat.

41. BELSŐ. FOLYOSÓ. NAPPAL.

Tanácsos megy a folyosón és fogja a fejét.

TANÁCSOS

Istenem, mekkora zsarnok! Most is a kunokkal tart. Tudja mindenki, hogy miért.

Tanácsos a kamera felé fordul, közelről súgja:

TANÁCSOS

A kun ringyók irányítják. Azok miatt hanyagolja el az országnak ezt a gondját is.

42. FELIRAT A KÉPERNYŐN: KÉT ÉVVEL KÉSŐBB

43. KÜLSŐ. LEGELŐ. A TÁVOLBAN EGY SÁTOR. NAPPAL.

A király lóháton közeledik a sátorhoz. A sátor előtt Édüe ül egy lócán, és egy inget varr. A király a sátor elé ér, leszáll a lóról, a lovát kiköti a kampós cövekhez, és Édüe elé megy.

ÉDÜE

Mi történt, László? Miért vagy megint elkeseredve?

KIRÁLY

Miattam belháború tört ki az országban. Megvédtem a tatároktól, erre önmagát pusztítja el.

ÉDÜE

De miért?

KIRÁLY

Amikor a pápai követ visszament, azt hittem, megszabadulok a fanatikusoktól, de most Lodomér, az esztergomi érsek átkozott ki. Azt kívánta, hogy kergessem ki az országból a pogányokat, és többet ne találkozzam veled, éljek a hites feleségemmel házastársi életet. Mert nem engedelmeskedtem, az or-

szágot felszólította, hogy kergesenek el engem.

ÉDÜE

Neki fogadtak szót, nem neked?

KIRÁLY

A fegyveresek egyik része őt hallgatta meg, a másik rész hű maradt hozzám. Most egymást ölik. Ha lemondanék a trónról az ország békéjéért, még szörnyűbb belháború törne ki. A magyar nagyurak az új királlyal rátok támadnának, nem annyira a vallások miatt, hanem hogy a régi birtokaikat visszaszerezzék. Megesküdtem a kánatoknak, hogy amíg élek, megvédlek benneteket, nem futamodhatok meg.

ÉDÜE

Amit tudok, segítek, László. Én már kész vagyok felvenni a keresztény vallást.

KIRÁLY

Sajnos az országon és a népeden csak a te megtérése nem segít, de ha elhatároztad, ahogy az időm engedi, eljövök egy lelkésszel, és az megkeresztel.

ÉDÜE

(bizonytalanul, a szemeit lesütve)

Ha miattam van a háború, miattam kell az embereknek meghalniuk, én lemondanék rólad, ha te is úgy akarod.

KIRÁLY

Én is sokszor elhatároztam, hogy megteszem ezt az ország békéjéért, de sohasem tudtam kitartani. A

szívem mindig visszahúzott hozzád.
Talán ezután erősebb leszek. Ha te
is vállalod az áldozatot, a mai
naptól csak a képzeletünkben
találkozhatunk. Hátha ennyi is elég
lesz az ország békéjéhez.

44. FELIRAT A KÉPERNYŐN: EGY ÉVVEL KÉSŐBB

45. BELSŐ. SÁTOR BELSEJE. NAPPAL.

Édüe egy takarókból készített fekhelyen fekszik. Mellette egy
lóca és egy vizeskorsó. A lócán sajt és egy tálban főtt köles.
Bejön Unokatestvér egy vizeskorsóval a kezében.

UNOKATESTVÉR

Jobban vagy, kicsi unokahúgom?
Friss vizet hoztam neked, a régi
biztosan már állott.

Unokatestvér a lócára néz.

UNOKATESTVÉR

Istenem, semmit sem ettél! Miért
nem etted meg a sajtocskát?

ÉDÜE

Nagyon rosszul vagyok, testvérkém.
Azt hiszem, meghalok.

UNOKATESTVÉR

Megszakadt a szíved az után a
gazember után. Ugye elhagyott, hogy
a nyavalya ott rontaná ki, ahol
van!

ÉDÜE

Ne mondj ilyent, testvérkém! Dehogy
hagyott el, csak sok dolga van mos-
tanában. El kellene menned hozzá,
csak annyit mondj, halálos beteg
vagyok, és ő ígért nekem valamit.

UNOKATESTVÉR

Azonnal indulok, unokahúgocskám,
épp csak rábízom a juhokat Tör-
télyre, és szólok az asszonynak,
időnként nézzen be hozzád.

Unokatestvér kimegy a másik korszóval. Egy kis idő multán Édüe felkel, és a bejárathoz tántorog.

ÉDÜE

(kiáltva)

Testvérkém, ne menj! Ne menj, kér-
lek!

Édüe hallgatózik, nincs válasz, majd visszatántorog a fekhely-
re.

ÉDÜE

Istenem, mit tettem! Itt megölik.

46. KÜLSŐ. NYÁR. NAPPAL. MEZŐBEN EGY SÁTOR.

Unokatestvér lóháton a sátor felé tart. A sátorból kijön a király két testőrével. Unokatestvér megállítja a lovát a király előtt, és leszáll a lóról, a ló kantárját fogja.

UNOKATESTVÉR

Felséges királyom, alig találtalak
meg. Üzeni Édüe, hogy halálos
beteg, és felséged ígért neki vala-
mit.

47. KÜLSŐ. SÁTOR ELŐTT. NYÁR. NAPPAL.

Király és Első kun testőr beszélget.

ELSŐ KUN TESTŐR

A kunok erősen haragszanak felsé-
gedre. Újra beleloválták egymást a
gyűlöletbe. Egy hét alatt össze-

gyúlne annyi ember, hogy felségedet megvédje.

KIRÁLY

Nemcsak egy hetet, de egy órát sem várhatok. A lány halálos beteg.

ELSŐ KUN TESTŐR

Ha egy nagy csapat támad ránk, ennyin nem tudjuk megvédeni felségedet.

KIRÁLY

Te most nem az én életemet félted, hanem a magadét. De ne félj, egyedül megyek.

(SZÜNET)

Nem vesznek észre a sötétben, és mire megvirrad, a gyors lovamon visszatérek.

48. KÜLSŐ. NYÁR. ÉJSZAKA. GYENGE HOLDVILÁG.

ÁRBOC, TÖRTÉLY és még két kun lóháton a sötétben.

TÖRTÉLY

Nem fog az jönni, hiába várunk rá.

ÁRBOC

De fog. A kurvája nagybeteg, biztosan meglátogatja.

TÖRTÉLY

Eddig el is ment egy más úton.

ÁRBOC

Csak jobb lenne a kurvája sátoránál várni rá.

TÖRTÉLY

Miért nem vártuk eddig is ott?

ÁRBOC

Nem akartam, hogy a nagykán megtudja, mi voltunk a tettések.

TÖRTÉLY

Így nem tudja meg?

ÁRBOC

Most már tudhatja. Neki is meg kell hajolnia a nép akarata előtt. Hiába az unokaöccse, csak egy gazember. A cseheket velünk verte le, azután mégis ránk támadt. A tatárok kiűzetésében is ott voltunk, mégsem adott semmit. Évek hosszú során el kellett túrnunk, hogy egyedül járkál közöttünk, és egy ujjal sem nyúlhattunk hozzá a nagybátyja miatt. Elég volt.

49. KÜLSŐ. ÉDÜE SÁTRA. ÉJSZAKA.

A király lovon a sátor elé ér. Kiköti a lovát a kampós cövekhez, és bemegy a sátorba.

50. BELSŐ. SÁTOR BELSEJE. ÉJSZAKA. ÉDÜE EGY POKRÓCOKBÓL ELKÉSZÍTETT FEKHELYEN. MELLETTE EGY VIZESKORSÓ ÉS EGY LÓCA. A LÓCÁN EGY VILÁGÍTÓ MÉCSES ÉS SAJT.

Király bejön.

ÉDÜE

Jaj, László, miért jöttél? Itt megölnek.

KIRÁLY

Hamar végzek, és mielőtt kivilágosodna, vissza is térek. Ne idegeskedj!

A király felveszi a vizeskorsót, megmozgatja. A korsó alján locsog a víz. A király keresztet vet.

KIRÁLY

(keresztvetés közben)

Bocsásd meg, Uram, hogy olyasmit
teszek, amire nem hatalmaztál fel!

A király kevés vizet önt Édüe homlokára.

KIRÁLY

Én, apostoli király, az Atya, a Fiú
és a Szentlélek nevében megkeresz-
tellek Mária nagyasszonyunk nevére.

A király leteszi a korsót, leveszi a nyakából a keresztet, és
leteszi Édüe mellé.

KIRÁLY

Mária, tedd a kezéd a keresztre!

Édüe ráteszi a kezét a keresztre. A király is Édüe kezére.

KIRÁLY

Mária, mondd utánam! Mi Atyánk, aki
a mennyekben vagy,

ÉDÜE

(gyenge hangon)

Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy,

KIRÁLY

szenteltessék meg a te neved;

ÉDÜE

szenteltessék meg a te neved;

KIRÁLY

Jöjjön el a te országod;

ÉDÜE

Jöjjön el a te országod;

KIRÁLY

legyen meg a te akaratod,

ÉDÜE

legyen meg a te akaratod,

KIRÁLY

mint a mennyben, úgy a földön is!

ÉDÜE

mint a mennyben, úgy a földön is!

KIRÁLY

Mindennapi kenyerünket

ÉDÜE

Mindennapi kenyerünket

KIRÁLY

add meg nekünk ma;

ÉDÜE

add meg nekünk ma;

KIRÁLY

és bocsásd meg a vétkeinket,

ÉDÜE

és bocsásd meg a vétkeinket,

KIRÁLY

miképpen mi is megbocsátunk

ÉDÜE

miképpen mi is megbocsátunk

KIRÁLY

az ellenünk vétkezőknek;

ÉDÜE

az ellenünk vétkezőknek;

KIRÁLY

és ne vígy minket a kísértésbe,

ÉDÜE

és ne vígy minket a kísértésbe,

KIRÁLY

de szabadíts meg a gonosztól!

ÉDÜE

de szabadíts meg a gonosztól!

KIRÁLY

Mert tiéd az ország, a hatalom,

ÉDÜE

Mert tiéd az ország, a hatalom,

KIRÁLY

és a dicsőség mindörökké. Ámen.

ÉDÜE

és a dicsőség mindörökké. Ámen.

KIRÁLY

Most már keresztény vagy, Mária. A Jóisten biztosan megbocsátja neked, hogy egy nős embert szeretsz. Jézus érted is meghalt. Biztosan megbocsátja nekem is, hogy téged szeretlek, nem a hites feleségemet, és hogy az ártatlanok védelmében gazembereket végeztettem ki. Jézus értem is meghalt. Nem tudom, hogy kettőnk közül ki hal meg hamarabb, de amelyik hamarabb ér fel a mennybe, a kapunál belül bevárja a másikat. Nem tudtam meggyőzni az egyik szentatyát sem, hogy kényszerből nősítettek meg, de a Jóisten tudja az igazságot, és elválaszt a nejemtől, és akkor ott fenn, ahol nincs paraszt és nincs király, az egymásé lehetünk.

ÉDÜE

(szünet után)

Menj már, László! Megölnek itt.

KIRÁLY

Megyek.

A király a keresztet beleteszi Édüe kezébe, és az Édüe ujjait ráhajlítja. Megcsókolja a lány homlokát.

KIRÁLY

A Jóisten áldjon meg téged, szerelmem, és fogadjon a kegyelmébe!

A király elindul. A bejárattál visszatér.

KIRÁLY

Ne félj a haláltól! Már jó helyre kerülsz.

A király újra elindul. A bejárattól visszatér.

KIRÁLY

Ne félj, nem maradsz egyedül! Jézus
már örökké veled lesz.

A sátorba bejön Árboc (kun ruhában) a kezében karddal.

ÁRBOC

Megvagy, gazember!

A király kardot ránt.

KIRÁLY

Gyere közelebb, ha mersz!

Árboc kihátrál a sátorból.

51. KÜLSŐ. HOLDFÉNY. ÉDÜE SÁTRA ELÖLNÉZETBŐL. ÉJSZAKA.

Árboc kihátrál a sátorból. A sátor előtt még három kun, egyikük Törtély.

ÁRBOC

Vágjátok el a sátor köteleit, és
üssétek le a sátorfát!

A kunok a kardjaikkal elvágják a sátor köteleit, és ledöntik a függőleges tartórudat. A sátor ráomlik a királyra. Látszik az álló alak a sátorlap takarásában. A kunok szurkálják a kardjaikkal az álló alakot a sátorlapon keresztül. Árboc is. Az álló alak eldől. Azután is szurkálják.

ÁRBOC

Elég. Eddig már megdöglött.

A kunok abbahagyják a szurkálást.

ÁRBOC

Vegyétek le a sátorlapot!

A kunok lehúzzák a sátorlapot. A mécses kialudt.

ÁRBOC

Gyújtsátok meg a fáklyát!

Szünet, amíg meggyújtják a fáklyát (kb. 8 másodperc). Ez alatt a képernyő sötét marad, csak az álló alakok körvonalai látszanak. Törtély egy égő fáklyával megvilágítja a holttesteket. Édüe átkarolta a királyt, és föléje került. Édüe testén is sebek.

TÖRTÉLY

Mindketten halottak.

EGY KUN HANGJA

A lány a testével akarta védeni a királyt, az utolsó szúrásokat ő kapta.

FADE OUT

52. FEHÉR FELIRAT AZ ELSÖTÉTÜLT KÉPERNYŐN: VÉGE.